

Eduskunnan vastaus hallituksen esitykseen eläkkeelle siirtymistä myöhentävistä ja työssä jatkamista edistävistä muutoksista eläkelainsäädäntöön

Eduskunnalle on annettu hallituksen esitys n:o 93/1999 vp eläkkeelle siirtymistä myöhentävistä ja työssä jatkamista edistävistä muutoksista eläkelainsäädäntöön. Eduskunnalle on sosiaali- ja terveysvaliokunta antanut asiasta mietintönsä n:o 23/1999 vp.

Eduskunta edellyttää, että hallitus selvittää

pikaisesti pitkästä irtisanomisajasta ja työttömyyseläkkeen viiden vuoden työssäolovaatimuksesta viimeisen 15 vuoden aikana aiheutuvat väliinpuotoajaongelmat ja ryhtyy tarvittaviin lainsäädäntötoimiin.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

työntekijäin eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 8 päivänä heinäkuuta 1961 annetun työntekijäin eläkelain (395/1961) 1 §:n 6 momentti, 4 §:n 2 momentti, 4 c §:n 1—3 ja 8 momentti, 4 e §:n 1 momentti, 5 a §, 7 h §:n 1 momentti, 12 §:n 1 momentin 2 kohta ja 21 §:n 1 momentti sekä 22 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 1 §:n 6 momentti ja 21 §:n 1 momentti laissa 861/1999, 4 §:n 2 momentti, 5 a § ja 7 h §:n 1 momentti laissa 1482/1995, 4 c §:n 1 momentti laeissa 559 ja 1544/1993 sekä mainitussa laissa 1482/1995, 4 c §:n 2 momentti ja 4 e §:n 1 momentti mainitussa laissa 559/1993, 4 c §:n 3 momentti mainitussa laissa 1544/1993 ja 8 momentti laissa 50/1985, 12 §:n 1 momentin 2 kohta laissa 221/1998 ja 22 §:n 1 momentti laissa 707/1965, ja

lisätään 1 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 593/1978 ja 372/1995 sekä mainituissa laeissa 559/1993 ja 861/1999, uusi 7 momentti ja 4 c §:ään, sellaisena kuin se on mainituissa laeissa 50/1985 sekä 559 ja 1544/1993 ja 1482/1995, siitä mainitulla lailla 559/1993 kumotun 10 ja 11 momentin tilalle uusi 10 ja 11 momentti seuraavasti:

1 §

— — — — —
Jos eläketurvan järjestämisvelvollisuuden kiertämiseksi tai vakuutusmaksun välttämiseksi oikeustoimelle on annettu sellainen sisältö, joka ei vastaa asian todellista luonnetta tai tarkoitusta, tätä järjestämisvelvollisuutta ratkaistaessa tai vakuutusmaksua määrättäessä on meneteltävä asian todellisen luonteen tai tarkoituksen mukaisesti. Jos yri-

tyksessä tapahtuneen järjestelyn ilmeisenä tarkoituksena on ollut kiertää työnantajan työkyvyttömyys- tai työttömyyseläkevastuuta koskevia säännöksiä, eläkelaitos voi määrätä vakuutusmaksun ennen mainittua järjestelyä vallinneen tilanteen mukaan.

Jos syntyy epäselvyyttä siitä, onko työntekijään sovellettava tätä lakia, asian ratkaisee asianomaisen työnantajan, työntekijän tai eläkelaitoksen hakemuksesta eläketurvakes-

kus. Sama koskee tilannetta, jossa voidaan epäillä kysymyksessä olevan 6 momentin ensimmäisessä virkkeessä tarkoitettu eläketurvan järjestämisvelvollisuuden tai vakuutusmaksun kiertäminen.

4 §

Oikeus saada vanhuuseläkettä on työntekijällä hänen täytettyään 65 vuotta edellyttäen, ettei hän enää ole tämän lain alaisessa työsuhteessa. Eläke myönnetään seuraavan kuukauden alusta sen jälkeen, kun oikeus eläkkeen saamiseen on syntynyt, kuitenkin aikaisintaan eläkkeen hakemista seuraavan kuukauden alusta. Jos eläkettä on haettu kolmen kuukauden kuluessa työsuhteen päättymisestä, eläke myönnetään kuitenkin työsuhteen päättymistä lähinnä seuraavan kuukauden alusta. Hakemuksesta vanhuuseläke myönnetään varhennettuna ennen 65 vuoden iän täyttämistä, kuitenkin aikaisintaan sitä seuraavan kuukauden alusta, jona työntekijä on täyttänyt 60 vuotta. Eläke myönnetään tällöin siten vähennettynä kuin 5 a §:n 2 momentissa säädetään. Varhennettuun vanhuuseläkkeeseen sovelletaan muutoin, mitä tässä momentissa vanhuuseläkkeestä säädetään.

4 c §

Oikeus saada työttömyyseläkettä on 60 vuotta täyttäneellä pitkäaikaisesti työttömällä työntekijällä, edellyttäen että:

1) hän on 3 momentissa tarkoitettua eläketapahtumapäivää välittömästi edeltäneiden 15 kalenterivuoden aikana ansainnut 8 §:n 4 momentissa tarkoitettua peruseläkettä tai muuta siihen verrattavaa työ- tai virkasuhteeseen perustuvaa eläkettä yhteensä vähintään viisi vuotta; lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelaisissa tarkoitetuissa työsuhteissa saatujen ansioiden perusteella ansainta-aika otetaan tällöin huomioon niin kuin mainitun lain 4 §:n 6 momentissa säädetään;

2) hän esittää työttömyyskassan tai kansaneläkelaitoksen todistuksen siitä, ettei hänellä ole enää oikeutta työttömyyspäivärahaan työttömyysturvalain (602/1984) 26 §:n 1 tai 2 momentin mukaan; ja että

3) hän esittää työvoimatoimiston todistuksen siitä, että hän on siellä työttömänä työnhakijana ja ettei hänelle voida osoittaa sellaista työtä, jonka vastaanottamisesta hän ei

voi kieltäytyä menettämättä oikeuttaan työttömyysturvalain mukaiseen työttömyyspäivärahaan.

Työttömyyseläkettä suoritetaan sitä kuukautta seuraavan kuukauden alusta, jonka aikana työntekijä täyttää 1 momentissa tarkoitettua eläkkeen saamisen edellytykset. Jos työntekijä on saanut 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua työvoimatoimiston todistuksen myöhemmin kuin kuukauden kuluessa 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua päivärahatoimistuksen antamisesta, eläke alkaa työvoimatoimiston todistuksen antamista seuraavan kuukauden alusta. Eläkettä ei kuitenkaan ilman pätevää syytä suoriteta takautuvasti kuutta kuukautta pitemmältä ajalta ennen sen hakemista seuraavaa kuukautta. Jollei tässä pykälässä muuta säädetä, työttömyyseläkkeestä ja sen saajasta on soveltuvin osin voimassa, mitä työkyvyttömyyseläkkeestä ja sen saajasta säädetään.

Työttömyyseläke on yhtä suuri kuin se tämän lain mukainen työkyvyttömyyseläke, joka työntekijälle olisi myönnetty, jos hänellä eläketapahtumahetkellä olisi ollut oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen. Työttömyyseläkkeeseen ei kuitenkaan lisätä sitä eläkkeenosaa, joka perustuu 6 a §:n 1 momentissa tarkoitettuun tulevaan aikaan, eikä eläkkeeseen tältä osin laskettavaa 7 f §:ssä tarkoitettua työeläkelisää ja 7 g §:ssä tarkoitettua lapsikorotusta (*tulevan ajan eläkkeenosaa*). Eläketapahtuman katsotaan sattuneen sinä päivänä, jona työntekijä täyttää kaikki 1 momentissa tarkoitettua työttömyyseläkkeen saamisen edellytykset.

Jos työkyvyttömyyseläkettä osaeläkkeenä saava työntekijä täyttää työttömyyseläkkeen saamisen edellytykset, eläke muutetaan hakemuksesta työttömyyseläkkeeksi, joka on yhtä suuri kuin se työkyvyttömyyseläke, jonka hän olisi saanut, jos mainittu osaeläke olisi muutettu täydeksi työkyvyttömyyseläkkeeksi. Tällöin työttömyyseläkkeeseen ei kuitenkaan lisätä 3 momentissa tarkoitettua tulevan ajan eläkkeenosaa, mutta työttömyyseläke määrätään vähintään mainitun osaeläkkeen suuriseksi. Jos työttömyyseläke myönnetään samalta ajalta, jolta on maksettu osaeläkettä, katsotaan osaeläke työttömyyseläkkeen osasuoritukseksi. Muutoin mainitusta työttömyyseläkkeestä on voimassa, mitä 2 momentissa säädetään.

Kun työttömyyseläkkeen saaja täyttää van-

huuseläkkeen saamiseen oikeuttavan iän, työttömyyseläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi. Jos työttömyyseläkettä määrättäessä oli sovellettu 3 momentin toista virkettä, vanhuuseläkkeeseen lisätään tulevan ajan eläkkeenosa. Vanhuuseläkkeeseen lisätään tulevan ajan eläkkeenosa myös silloin, kun edellisessä virkkeessä tarkoitettu työttömyyseläke on 9 momentin nojalla muutettu työkyvyttömyyseläkkeeksi, joka myöhemmin muuttuu 4 §:n 6 momentin mukaan vanhuuseläkkeeksi.

Sellainen työttömyyseläke, johon 3 momentin mukaan ei ole lisättävä tulevan ajan eläkkeenosaa, katsotaan kuitenkin tätä lakia sovellettaessa 6 §:n 1 momentissa ja 6 a §:ssä tarkoitetuksi täysitehoiseksi eläkkeeksi. Jos edellä tarkoitettu työttömyyseläke muuttuu 9 momentin nojalla työkyvyttömyyseläkkeeksi, myös tällainen työkyvyttömyyseläke katsotaan täysitehoiseksi eläkkeeksi.

4 e §

Sen estämättä, mitä 4 §:n 3 momentissa ja 5 b §:n 1 momentissa säädetään täyden työkyvyttömyyseläkkeen saamisesta, 60 vuotta täyttäneellä työntekijällä on oikeus saada työkyvyttömyyseläke yksilöllisenä varhaiseläkkeenä, jos hänen työkykynsä, ottaen huomioon sairaus, vika tai vamma, ikääntymiseen liittyvät tekijät, ammatissa olon pitkäaikaisuus, hänelle työstä aiheutunut rasituneisuus ja kuluneisuus sekä työolosuhteet, on pysyvästi siinä määrin alentunut, ettei hänen kohtuudella voida edellyttää enää jatkavan ansiotyötään.

5 a §

Jos eläke alkaa myöhemmin kuin 65 vuoden täyttämistä seuraavan kuukauden alusta, korotetaan 8 §:n mukaisesti yhteensovitettua eläkettä 0,6 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolla eläkkeen alkaminen lykkääntyy.

Jos eläke myönnetään 4 §:n 2 momentin mukaisesti varhennettuna, eläkettä vähennetään 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkettä maksetaan ennen eläkeiän täyttämiskuukautta seuraavan kuukauden alkua. Vähennys lasketaan 8 §:n mukaisesti yhteensovitettusta eläkkeestä, joka työntekijälle on karttunut eläkkeen alkamisajankohtaan mennessä. Jos tällöin työsuhde, jonka perusteella myönnettävää eläkettä ei ole varhennettu,

päätyy ennen eläkeiän täyttämistä, mainitusta työsuhteesta karttunut eläke lisätään vanhuuseläkkeeseen siten muutettuna, että se vastaa sitä ikää, joka työntekijällä on tästä myönnettävän eläkkeen alkamisajankohtana.

7 h §

Perhe-eläkkeen suuruus määrätään edunjäntäjän tämän lain vähimmäisehtojen mukaisen vanhuuseläkkeen tai täyden työkyvyttömyyseläkkeen perusteella, jota hän sai kuollessaan. Jos edunjäntäjän saama eläke oli sellainen työttömyyseläke tai 4 c §:n 9 momentissa tarkoitettu työkyvyttömyyseläke, johon ei ollut lisätty 4 c §:n 3 momentissa tarkoitettua tulevan ajan eläkkeenosaa, tämä eläkkeenosa lisätään perhe-eläkkeen perusteeksi laskettavaan edunjäntäjän eläkkeeseen. Jollei edunjäntäjä saanut mainittua eläkettä, edunjäntäjän eläke lasketaan siten kuin se olisi laskettu, jos hän olisi kuolinpäivänään tullut täyteen työkyvyttömyyseläkkeeseen oikeuttavassa määrin työkyvyttömäksi, jollei edunsaaja muuta selvitä. Perhe-eläkkeen määrää laskettaessa ei kuitenkaan oteta huomioon 7 g §:n mukaista korotusta eikä 8 §:n mukaista vähennystä.

12 §

Eläkelaitosten keskinäinen vastuu eläkkeistä ja kuntoutusrahasta määräytyy sekä eläkkeistä ja kuntoutusrahasta eläkelaitoksille aiheutuvat kulut jaetaan eläkelaitosten kesken, mikäli eläkelaitokset eivät ole toisin sopineet, seuraavasti:

2) sellaisen työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeen neljästä viidesosasta, joka on myönnetty 6 a §:ää soveltaen, näihin eläkkeisiin luettuna myös lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain perusteella ehkä saatava eläkkeen osa ja merimieseläkelain 3 a §:n 4 momentissa tarkoitettu, mainitun lain perusteella ehkä saatava eläkkeen osa, mutta ei tämän lain 5 §:n 6 momentin mukaista 6 a §:ää soveltaen laskettua määrää, eikä 4 j §:n eikä 7 g §:n mukaista korotusta eikä 9 §:n perusteella eläkkeen alkamisen jälkeen annettuja korotuksia, sekä siitä kuntoutusrahan osasta, joka vastaa 6 a §:ää soveltaen myönnetystä työkyvyttömyyseläkkeestä edellä mainitulla tavalla määrättyvää eläkkeen osaa, vastaa yksin se eläkelaitos, jonka toimintapiiriin työntekijä

kuului mainitussa pykälässä tarkoitetun työsuhteen perusteella; lisäksi eläkelaitos on vastuussa siitä eläkkeen tai kuntoutusrahan määrästä, joka ministeriön vahvistamien tai antamien perusteiden mukaan on erikseen siirretty eläkelaitoksen vastuulla olevaan eläkkeen osaan 12 a §:n 5 momentin mukaisesti;

21 §

Asianosainen, joka ei tyydy eläkelaitoksen eläkettä taikka työnantajalle tässä laissa säädettyjä velvollisuuksia koskevaan päätökseen, saa hakea siihen muutosta eläkelautakunnalta kirjallisella valituksella viimeistään 30 päivänä sen päivän jälkeen, jona asianosainen on saanut tiedon päätöksestä. Sama koskee vastaavanlaista eläketurvakeskuksen päätöstä ja eläketurvakeskuksen eläkelaitokselle tässä laissa säädettyjä velvollisuuksia koskevaa päätöstä sekä 1 §:n 7 momentissa, 1 c §:n 2 momentissa, 9 a §:n 1 momentissa, 10 a §:n 2 momentissa, 12 §:n 6 momentissa ja 14 §:n 3 momentissa tarkoitettua eläketurvakeskuksen päätöstä.

22 §

Joka katsoo, että eläkelaitoksen tai eläketurvakeskuksen tämän lain perusteella määräämä maksuunpano on ollut lain tai sopimuksen vastainen, saa tehdä siitä kirjallisen perustevalituksen eläkelautakunnalle viimeistään kahden vuoden kuluessa sitä seuraavan vuoden alusta lukien, jona saaminen on määrätty tai maksuunpanttu. Sama koskee maksuunpanoa, joka perustuu 1 §:n 6 momenttiin. Jos sellainen perustevalitus tehdään ulosmittauksen johdosta, on lisäksi voimassa, mitä verojen ja maksujen ulosotossa perustevalituksesta säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2000.

Tätä lakia sovelletaan sellaisiin eläkkeisiin, joissa eläketapahtuma sattuu tämän lain tultua voimaan.

Sen estämättä, mitä 2 momentissa säädetään, tämän lain 4 c §:n 1 momenttia sovelletaan myös sellaisiin työttömyyseläkkeisiin, joissa eläketapahtuma on sattunut ennen tämän lain voimaantuloa. Jos työntekijällä ei ole ollut oikeutta työttömyyseläkkeeseen sen

vuoksi, että hän ei ole täyttänyt työntekijäin eläkelain 4 c §:n 1 momentin 1 kohdan mukaista edellytystä sellaisena kuin se on tämän lain voimaan tullessa, eläke myönnetään hakemuksesta tämän lain sekä muilta osin tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden työntekijäin eläkelain säännösten mukaisesti hakemista seuraavan kuukauden alusta, kuitenkin aikaisintaan tämän lain voimaantulosta alkaen. Jos mainittu hakemus tehdään kuukauden kuluessa lain voimaantulosta, työttömyyseläke myönnetään lain voimaantulosta alkaen.

Vuonna 1944 tai sitä ennen syntyneeseen työntekijään, jolla on tämän lain voimaan tullessa oikeus työttömyysturvalain mukaiseen päivärahaan tai työvoimapolitiisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain mukaiseen koulutustukeen taikka jolle vuonna 1999 on maksettu työttömyyspäivärahaa tai koulutustukea yhteensä vähintään sadalta päivältä, sovelletaan kuitenkin edelleen työntekijäin eläkelain 4 c §:n 3 momenttia sellaisena kuin se on tämän lain voimaan tullessa. Sama koskee sellaista 55 vuotta täyttäneen työttömän työllistymisedellytysten parantamisesta annetun lain 1 §:ssä tarkoitettua työntekijää, joka on mainitussa laissa tarkoitettussa työ- tai virkasuhteessa tämän lain voimaan tullessa. Tätä momenttia sovellettaessa työntekijällä katsotaan olevan oikeus päivärahaan myös:

1) työttömyysturvalain 12 §:ssä tarkoitettuna omavastuuajana ja 1 päivänä tammikuuta 2000;

2) aikana, jona työntekijällä ei ole oikeutta työttömyyspäivärahaan työttömyysturvalain 16 §:n 4 momentissa tarkoitettua hyväksyttävän syyn perusteella;

3) aikana, jona työntekijällä ei ole oikeutta työttömyyspäivärahaan sen vuoksi, että hän on saanut työnantajalta työttömyysturvalain 5 §:n 1 momentin 13 kohdassa tarkoitettua muuta taloudellista etuutta kuin irtisanomisajan palkkaa tai sitä vastaavaa korvausta edellyttäen, että mainittua etuutta koskeva sopimus on tehty ennen 1 päivää elokuuta 1999; tai

4) aikana, jona työntekijällä ei ole oikeutta työttömyyspäivärahaan sen vuoksi, että hän on saanut työnantajalta työttömyysturvalain 5 §:n 1 momentin 15 kohdassa tarkoitettua vuosiloma-ajan palkkaa tai lomakorvausta.

Mitä 4 momentissa säädetään, ei kuitenkaan sovelleta työntekijään, jolla on tämän lain voimaan tullessa oikeus mainitussa mo-

mentissa tarkoitettuun työttömyyspäivärahaan tai koulutustukeen 1 päivänä elokuuta 1999 tai sen jälkeen tapahtuneen irtisanoutumisen tai yli kuusi kuukautta jatkuneen työsuhteen irtisanomisen perusteella taikka sellaisen lomautuksen perusteella, joka alkaa mainittuna päivänä tai sen jälkeen. Jos kuitenkin mainittuna päivänä tai sen jälkeen irtisanoutuneelle, irtisanotulle tai lomautetulle työntekijälle on maksettu ennen tämän työsuhteen päättymistä tai lomautuksen alkamista vuoden 1999 aikana työttömyyspäivärahaa tai koulutustukea yhteensä vähintään sadalta päivältä, häneen sovelletaan, mitä 4 momentissa säädetään.

Sen estämättä, mitä 4 e §:n 1 momentissa säädetään yksilöllisen varhaiseläkkeen alaikärajasta, vuonna 1943 tai sitä ennen syntynyt työntekijä säilyttää oikeuden saada yksilöllistä varhaiseläkettä 58 vuotta täytettyään.

Tämän lain 5 a §:ää sovelletaan eläkkeeseen, joka alkaa tämän lain tullessa voimaan tai sen jälkeen. Jos työntekijä on täyttänyt

65 vuotta ennen lain voimaantuloa, sovelletaan työntekijäin eläkelain 5 a §:n 1 momenttia, sellaisena kuin se on tämän lain voimaan tullessa, lain voimaantuloa edeltävään aikaan.

Tämän lain 12 §:n 1 momentin 2 kohtaa sovellettaessa otetaan huomioon ne työttömyyseläkkeet, jotka on myönnetty soveltaen tämän lain 4 c §:n 3 momentin toista virkettä.

Jos työntekijä lain voimaan tullessa kuuluu sellaisen eläkejärjestelyn piiriin, jossa hänelle on järjestetty työntekijäin eläkelain 11 §:n mukainen tai muutoin lain vähimmäisehtoja parempi eläketurva, mainittua lisäeläketurvaa ei koroteta sen vuoksi, että vähimmäisehtojen mukainen eläketurva alenee tämän lain perusteella. Lisäeläketurvan ehdot taikka eläkekassan tai eläkesäätiön säännöt voidaan soveltuvin osin muuttaa vastaamaan tätä lakia.

Tämän lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin voidaan ryhtyä jo ennen lain voimaantuloa.

Laki

lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 9 päivänä helmikuuta 1962 annetun lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain (134/1962) 5 a §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 667/1985, ja

muutetaan 4 §:n 1 ja 6 momentti, 4 a §:n 1 momentti, 5 a §:n 2 momentti, 5 c §:n 1 momentti, 7 §:n 1 momentti, 9 §:n 1 momentin 2 kohta ja 13 a §,

sellaisina kuin ne ovat, 4 §:n 1 momentti ja 5 a §:n 2 momentti mainitussa laissa 667/1985, 4 §:n 6 momentti ja 9 §:n 1 momentin 2 kohta laissa 222/1998, 4 a §:n 1 momentti ja 5 c §:n 1 momentti laissa 560/1993, 7 §:n 1 momentti laissa 1172/1996 ja 13 a § laissa 284/1999, seuraavasti:

4 §

Työntekijällä on oikeus vanhuuseläkkeeseen 65 vuotta täytettyään eläkehakemusta seuraavan kuukauden alusta siitä riippumatta, onko hän enää työsuhteessa. Hakemuksesta vanhuuseläke myönnetään varhennettuna ennen 65 vuoden iän täyttämistä, kuitenkin aikaisintaan sitä seuraavan kuukauden alusta, jonka aikana työntekijä on täyttänyt 60 vuotta. Eläke myönnetään tällöin siten vähennettynä kuin 5 a §:n 2 momentissa

säädetään. Varhennettuun vanhuuseläkkeeseen sovelletaan muutoin, mitä tässä momentissa säädetään vanhuuseläkkeestä.

Työntekijällä on oikeus työttömyyseläkkeeseen ja osa-aikaeläkkeeseen, jollei tästä laista muuta seuraa, siten kuin työntekijäin eläkelaisissa säädetään. Mainitun lain 4 c §:n 3 momentissa tarkoitettua tulevaa aikaa sekä 4 f §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua eläkeiän saavuttamiseen jäljellä olevaa aikaa

vastaa 7 §:n 1 momentissa tarkoitettu palkka. Mainitun lain 4 f §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu viiden vuoden karttumisaika kuukausina lasketaan tämän lain alaisista työsuhteista saatujen 15 viimeksi kuluneen kalenterivuoden ansiotulojen perusteella jakamalla kalenterivuotena saatujen ansiotulojen määrä työntekijäin eläkelain 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettulla markkamäärällä. Tällöin otetaan huomioon vain täydet kuukaudet, kuitenkin enintään niin monta kuukautta, että ne yhdessä työntekijäin eläkelain 4 f §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettujen karttuma-aikojen kanssa ovat 12 kuukautta kalenterivuotta kohden. Osa-aika-eläkettä määrättäessä vakiintuneena ansiotulona pidetään sitä 7 §:n 1 momentin mukaisesta palkkaa, joka luettaisiin eläkkeeseen oikeuttavaksi, jos työntekijä osa-aika-eläkkeen alkamishetkellä olisi tullut työkyvyttömäksi.

4 a §

Sen estämättä, mitä 4 §:n 2 momentissa ja 5 b §:n 1 momentissa säädetään täyden työkyvyttömyyseläkkeen saamisesta, 60 vuotta täyttäneellä työntekijällä on oikeus saada työkyvyttömyyseläke yksilöllisenä varhaiseläkkeenä, jos hänen työkykynsä, ottaen huomioon sairaus, vika tai vamma, ikääntymiseen liittyvät tekijät, ammatissa olon pitkäaikaisuus, hänelle työstä aiheutunut rasituneisuus ja kuluneisuus sekä työolosuhteet, on pysyvästi siinä määrin alentunut, ettei hänen kohtuudella voida edellyttää enää jatkavan ansiotyötään.

5 a §

Jos eläke myönnetään 4 §:n 1 momentin mukaisesti varhennettuna, eläkettä vähennetään 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkettä maksetaan ennen eläkeiän täyttämiskuukautta seuraavan kuukauden alkua. Vähennys lasketaan työntekijäin eläkelain 8 §:n mukaisesti yhteensovitetusta eläkkeestä, joka työntekijälle on karttunut eläkkeen alkamisajankohtaan mennessä. Työntekijän vanhuuseläkkeeseen lisätään hakemukselta varhennettun vanhuuseläkkeen aikana ansaittujen palkkojen perusteella muodostunut eläke.

5 c §

Vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeen suuruutta määrättäessä ei oteta huomioon palk-

kaa ajalta, jolta työntekijällä on oikeus saada työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa mainitun lain, eläkeohjesäännön tai eläkesäännön mukaista sellaista peruseläkettä, jota määrättäessä on otettu huomioon eläkeiän saavuttamiseen jäljellä oleva aika tai sitä vastaava ansio (*täysitehoinen eläke*). Täysitehoisena eläkkeenä pidetään myös sellaista työttömyyseläkettä, johon työntekijäin eläkelain 4 c §:n 3 momentin mukaan ei ole lisättävä siinä tarkoitettua tulevan ajan eläkkeenosaa, ja myös tällaisen työttömyyseläkkeen jatkoksi työntekijäin eläkelain 4 c §:n 9 momentin nojalla myönnettyä työkyvyttömyyseläkettä. Työkyvyttömyyseläkkeen suuruutta määrättäessä ei myöskään oteta huomioon työntekijän ansaitsemaa palkkaa sellaisessa työsuhteessa, jonka alkaessa hänellä jo oli työkyvyttömyyden pääasiallisena syynä oleva sairaus, vika tai vamma. Viimeksi mainittu ei kuitenkaan koske palkkaa, joka on ansaittu vähintään vuotta ennen työkyvyttömyyden syntymistä alkaneessa työsuhteessa.

7 §

Jos työntekijä on työkyvyttömyyden pääasiallisena syynä olevan sairauden, vian tai vamman saamista lähinnä edeltäneen 540 päivän aikana tässä laissa tarkoitettussa työssä ansainnut vähintään 800 markkaa, luetaan eläkkeeseen oikeuttavaksi myös se palkka, jonka hän työkyvyttömyyden alkamisesta lukien olisi ansainnut eläkeikään mennessä (*tulevan ajan palkka*). Jos työntekijällä saman eläketapahtuman johdosta on myös maatalousyrittäjien eläkelain (467/1969) mukaan oikeus saada täysitehoista työkyvyttömyyseläkettä, pidetään edellä mainittuna rajamääränä 200 markkaa. Työttömyyseläkkeen tulevan ajan eläkkeen osaa määrättäessä edellä mainittu 540 päivän aika lasketaan työntekijäin eläkelain 4 c §:n 3 momentissa tarkoitettua eläketapahtumapäivästä. Sen lisäksi edellytetään tulevan ajan palkan lukemiseksi eläkkeeseen oikeuttavaksi, että työntekijä on ollut työkyvyttömyyden alkamisvuoden ja sitä välittömästi edeltäneiden kymmenen kalenterivuoden aikana vähintään 12 kuukautta työntekijän eläkelain 8 §:n 4 momentissa tarkoitettuun peruseläkkeeseen oikeuttavassa Suomessa vakuutettavassa ansiotyössä. Edellä tarkoitettua 12 kuukauden aikaa laskettaessa on sovellettava, mitä työntekijäin eläkelain 6 a §:n 1 momentin 3 ja 4

virkkeessä säädetään.

12 a §:n 5 momentin mukaisesti;

9 §

Tässä laissa säädetystä eläketurvasta vastaavat 2 §:ssä tarkoitetut eläkelaitokset, sikäli kuin ne eivät ole toisin sopineet, seuraavasti:

2) sellaisen työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeen neljästä viidesosasta, joka on myönnetty 7 §:n 1 momenttia soveltaen, näihin eläkkeisiin luettuna myös työntekijäin eläkelain perusteella ehkä saatava eläkkeen osa ja merimieseläkelain 3 a §:n 4 momentissa tarkoitettu, mainitun lain perusteella ehkä saatava eläkkeen osa, mutta ei työntekijäin eläkelain 5 §:n 6 momenttia vastaavaa, tämän lain 7 §:n 1 momenttia soveltaen laskettua eläkkeen määrää, eikä työntekijäin eläkelain 4 j ja 7 g §:n mukaista korotusta eikä mainitun lain 9 §:n perusteella eläkkeen alkamisen jälkeen annettuja korotuksia, sekä siitä kuntoutusrahan osasta, joka vastaa 7 §:n 1 momenttia soveltaen myönnetystä työkyvyttömyyseläkkeestä edellä mainitulla tavalla määräytyvää eläkkeen osaa, vastaa yksin se eläkelaitos, jonka toimintapiiriin työntekijä kuului saadessaan 7 §:n 1 momentissa tarkoitetun sairauden, vian tai vamman taikka joutuessaan työttömäksi tai, jos hän ei silloin enää ollut tämän lain piiriin kuuluvassa työsuhteessa, se eläkelaitos, jonka piiriin hän viimeksi on kuulunut; lisäksi eläkelaitos on vastuussa siitä eläkkeen tai kuntoutusrahan määrästä, joka ministeriön antamien perusteiden mukaan on erikseen siirretty eläkelaitoksen vastuulla olevaan eläkkeen osaan työntekijäin eläkelain

13 a §

Jollei tästä laista muuta johdu, on soveltuvin osin lisäksi vastaavasti voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 1 §:n 6 ja 7 momentissa, 3 §:n 2 momentissa, 3 a §:ssä, 4 §:n 1 ja 5 momentissa, 4 a §:n 2—6 momentissa, 4 b—4 d, 4 f—4 h ja 4 j—4 n §:ssä, 5 §:n 4 ja 6 momentissa, 5 c, 7 f—7 h, 8, 8 a—8 g, 9, 9 a, 10, 10 a, 10 c ja 12 §:ssä, 12 a §:n 4 ja 5 momentissa, 13 a, 13 b ja 14 §:ssä, 15 §:n 2 momentissa sekä 15 a, 15 b, 16, 17, 17 a, 17 b, 18, 19 a—19 d, 20, 21, 21 a—21 e, 22 ja 23 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2000.

Tätä lakia sovelletaan sellaisiin eläkkeisiin, joissa eläketapahtuma sattuu tämän lain tultua voimaan.

Sen estämättä, mitä 4 a §:n 1 momentissa säädetään yksilöllisen varhaiseläkkeen alaikärajaista, vuonna 1943 tai sitä ennen syntynyt työntekijä säilyttää oikeuden saada yksilöllistä varhaiseläkettä 58 vuotta täytettyään.

Tämän lain 5 a §:n 2 momenttia sovelletaan eläkkeeseen, joka alkaa tämän lain tullessa voimaan tai sen jälkeen.

Tämän lain 7 §:n 1 momentissa säädetyt markkamäärät vastaavat vuodelle 1962 vahvistettua indeksilukua.

Tämän lain 9 §:n 1 momentin 2 kohtaa sovellettaessa otetaan huomioon ne työttömyyseläkkeet, jotka on myönnetty soveltaen työntekijäin eläkelain 4 c §:n 3 momentin toista virkettä.

Laki

taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin eläkelain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 26 päivänä heinäkuuta 1985 annetun taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin eläkelain (662/1985) 4 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1484/1995, seuraavasti:

4 §

Eläkkeen suuruus määrätään noudattaen soveltuvin osin lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain (134/1962) 4 §:n 6 momentin, 5 §:n 1 momentin, 2 momentin 1 ja 3 kohdan ja 4—6 momentin,

5 c, 7, 7 a ja 7 b §:n säännöksiä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2000.

Laki

maatalousyrittäjien eläkelain 6 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun maatalousyrittäjien eläkelain (467/1969) 6 a §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1486/1995, seuraavasti:

6 a §

Varhennettua vanhuuseläkettä määrättäessä sovelletaan työntekijäin eläkelain 5 a §:ää. Kuitenkin vuonna 1935 syntyneen maatalousyrittäjän varhennettua vanhuuseläkettä

vähennetään 0,39 prosenttia kuukautta kohti.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2000.

Tätä lakia sovelletaan eläkkeeseen, joka alkaa lain tullessa voimaan tai sen jälkeen.

Laki

yrittäjien eläkelain 5 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun yrittäjien eläkelain (468/1969) 5 a §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1485/1995, seuraavasti:

5 a §

Varhennettua vanhuuseläkettä määrättäessä sovelletaan työntekijäin eläkelain 5 a §:ää. Kuitenkin vuonna 1935 syntyneen yrittäjän varhennettua vanhuuseläkettä vähennetään

0,39 prosenttia kuukautta kohti.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2000.

Tätä lakia sovelletaan eläkkeeseen, joka alkaa lain tullessa voimaan tai sen jälkeen.

Laki

merimieseläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 26 päivänä tammikuuta 1956 annetun merimieseläkelain (72/1956) 3 a §:n 2 momentin 2 kohta, 15 §:n 5 momentti, 15 e §:n 1—3 ja 8 momentti, 16 f §:n 1 momentti ja 22 §:n 1 ja 2 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 3 a §:n 2 momentin 2 kohta laissa 223/1998, 15 §:n 5 momentti, 15 e §:n 8 momentti ja 16 f §:n 1 momentti laissa 1745/1995, 15 e §:n 1 momentti laissa 1595/1993 ja mainituissa laissa 1745/1995, 15 e §:n 2 ja 3 momentti mainituissa laissa 1595/1993 sekä 22 §:n 1 momentti laissa 1346/1990 ja 2 momentti laissa 1038/1986, ja

lisätään 15 e §:ään, sellaisena kuin se on laissa 52/1985 sekä mainituissa laeissa 1346/1990, 1595/1993 ja 1745/1995, siitä mainitulla lailla 1595/1993 kumotun 10 ja 11 momentin tilalle uusi 10 ja 11 momentti seuraavasti:

3 a §

Tämän lain mukaisen eläkkeen työntekijäin eläkelain vähimmäiseläketurvaa vastaavasta osasta ja kuntoutusrahasta eläkekassa on vastuussa seuraavasti:

2) sellaisen työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeen neljästä viidesosasta, joka on myönnetty 12 a §:ää soveltaen, näihin eläkkeisiin luettuna myös työntekijäin eläkelain ja lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain (134/1962) perusteella ehkä saatavat eläkkeen osat, mutta ei tämän lain 16 §:n 4 momentin tai 22 a §:n 6 momentin mukaista 12 a §:ää soveltaen lasketua eläkkeen määrää, eikä 25 a §:n eikä 15 d §:n mukaista korotusta eikä 18 §:n perusteella eläkkeen alkamisen jälkeen annettuja korotuksia, sekä siitä kuntoutusrahan osasta, joka vastaa 12 a §:ää soveltaen myönnetystä työkyvyttömyyseläkkeestä edellä mainitulla tavalla määräytyvää työntekijäin eläkelain vähimmäiseläketurvaa vastaavaa eläkkeen osaa, vastaa yksin eläkekassa; lisäksi eläkekassa on vastuussa siitä eläkkeen tai kuntoutusrahan määrästä, joka ministeriön antamien perusteiden mukaan on erikseen siirretty eläkekassan vastuulla olevaan osaan työntekijäin eläkelain 12 a §:n 5 momentin mukaisesti; sekä

15 §

Sen estämättä, mitä 1—4 momentissa säädetään täyden työkyvyttömyyseläkkeen saamisesta, 60 vuotta täyttäneellä työntekijällä on oikeus saada työkyvyttömyyseläke yksi-

öllisenä varhaiseläkkeenä, jos hänen työkyynsä, ottaen huomioon sairaus, vika tai vamma, ikääntymiseen liittyvät tekijät, ammatissa olon pitkäaikaisuus, hänelle työstä aiheutunut rasittuneisuus ja kuluneisuus sekä työolosuhteet, on pysyvästi siinä määrin alentunut, ettei hänen kohtuudella voida edellyttää enää jatkavan ansiotyötään.

15 e §

Oikeus saada työttömyyseläkettä on 60 vuotta täyttäneellä pitkäaikaisesti työttömällä työntekijällä, edellyttäen että:

1) hän on 3 momentissa tarkoitettua eläketapahtumapäivää välittömästi edeltäneiden 15 kalenterivuoden aikana ansainnut työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa tarkoitettua peruseläkettä tai muuta siihen verrattavaa työ- tai virkasuhteeseen perustuvaa eläkettä yhteensä vähintään viisi vuotta; lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelaisissa tarkoitetuissa työsuhteissa saatuun ansioiden perusteella ansainta-aika otetaan tällöin huomioon niin kuin mainitun lain 4 §:n 6 momentissa säädetään;

2) hän esittää työttömyyskassan tai kansaneläkelaitoksen todistuksen siitä, ettei hänellä ole enää oikeutta työttömyyspäivärahaan työttömyysturvalain (602/1984) 26 §:n 1 tai 2 momentin mukaan; ja että

3) hän esittää työvoimatoimiston todistuksen siitä, että hän on siellä työttömänä työnhakijana ja ettei hänelle voida osoittaa sellaista työtä, jonka vastaanottamisesta hän ei voi kieltäytyä menettämättä oikeuttaan työttömyysturvalain mukaiseen työttömyyspäivärahaan.

Työttömyyseläkettä suoritetaan sitä kuukautta seuraavan kuukauden alusta, jonka aikana työntekijä täyttää 1 momentissa tarkoitetut eläkkeen saamisen edellytykset. Jos työntekijä on saanut 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetun työvoimatoimiston todistuksen myöhemmin kuin kuukauden kuluessa 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun päivärahatoimiston todistuksen antamisesta, eläke alkaa työvoimatoimiston todistuksen antamista seuraavan kuukauden alusta. Eläkettä ei kuitenkaan ilman pätevää syytä suoriteta takautuvasti kuutta kuukautta pitemmältä ajalta ennen sen hakemista seuraavaa kuukautta. Jollei tässä pykälässä muuta säädetä, työttömyyseläkkeestä ja sen saajasta on soveltuvin osin voimassa, mitä työkyvyttömyyseläkkeestä ja sen saajasta säädetään.

Työttömyyseläke on yhtä suuri kuin se tämän lain mukainen työkyvyttömyyseläke, joka työntekijälle olisi myönnetty, jos hänellä eläketapahtumahetkellä olisi ollut oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen. Työttömyyseläkkeeseen ei kuitenkaan lisätä sitä eläkkeenosaa, joka perustuu 12 a §:n 1 momentissa tarkoitettuun tulevaan aikaan, eikä eläkkeeseen tältä osin laskettavaa 16 e §:ssä tarkoitettua työeläkelisää ja 15 d §:ssä tarkoitettua lapsikorotusta (*tulevan ajan eläkkeenosaa*). Eläketapahtuman katsotaan sattuneen sinä päivänä, jona työntekijä täyttää kaikki 1 momentissa tarkoitetut työttömyyseläkkeen saamisen edellytykset.

Jos työkyvyttömyyseläkettä osaeläkkeenä saava työntekijä täyttää työttömyyseläkkeen saamisen edellytykset, eläke muutetaan hakemuksesta työttömyyseläkkeeksi, joka on yhtä suuri kuin se työkyvyttömyyseläke, jonka hän olisi saanut, jos mainittu osaeläke olisi muutettu täydeksi työkyvyttömyyseläkkeeksi. Tällöin työttömyyseläkkeeseen ei kuitenkaan lisätä 3 momentissa tarkoitettua tulevan ajan eläkkeenosaa, mutta työttömyyseläke määrätään vähintään mainitun osaeläkkeen suuruiseksi. Jos työttömyyseläke myönnetään samalta ajalta, jolta on maksettu osaeläkettä, katsotaan osaeläke työttömyyseläkkeen osasuorituksiksi. Muutoin mainitusta työttömyyseläkkeestä on voimassa, mitä 2 momentissa säädetään.

Kun työttömyyseläkkeen saaja täyttää vanhuuseläkkeen saamiseen oikeuttavan iän, työttömyyseläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi. Jos työttömyyseläkettä määrättäessä oli so-

vellettu 3 momentin toista virkettä, vanhuuseläkkeeseen lisätään tulevan ajan eläkkeenosaa. Vanhuuseläkkeeseen lisätään tulevan ajan eläkkeenosaa myös silloin, kun edellisessä virkkeessä tarkoitettu työttömyyseläke on 9 momentin nojalla muutettu työkyvyttömyyseläkkeeksi, joka myöhemmin muuttuu vanhuuseläkkeeksi.

Sellainen työttömyyseläke, johon 3 momentin mukaan ei ole lisättävä tulevan ajan eläkkeenosaa, katsotaan kuitenkin tätä lakia sovellettaessa 12 §:n 1 momentissa ja 12 a §:ssä tarkoitetuksi täysitehoiseksi eläkkeeksi. Jos edellä tarkoitettu työttömyyseläke muuttuu 9 momentin nojalla työkyvyttömyyseläkkeeksi, myös tällainen työkyvyttömyyseläke katsotaan täysitehoiseksi eläkkeeksi.

16 f §

Perhe-eläkkeen suuruus määrätään edunjättäjän tämän lain mukaisen vanhuuseläkkeen tai täyden työkyvyttömyyseläkkeen perusteella, jota hän sai kuollessaan. Jos edunjättäjän saama eläke oli sellainen työttömyyseläke tai 15 e §:n 9 momentissa tarkoitettu työkyvyttömyyseläke, johon ei ollut lisätty 15 e §:n 3 momentissa tarkoitettua tulevan ajan eläkkeenosaa, tämä eläkkeenosaa lisätään perhe-eläkkeen perusteeksi laskettavaan edunjättäjän eläkkeeseen. Jollei edunjättäjä saanut mainittua eläkettä, edunjättäjän eläke lasketaan siten kuin se olisi laskettu, jos hän olisi kuolinpäivänään tullut täyteen työkyvyttömyyseläkkeeseen oikeuttavassa määrin työkyvyttömäksi, jollei edunsaaja muuta selvittä. Perhe-eläkkeen määrää laskettaessa ei kuitenkaan oteta huomioon 15 d §:n mukaisia korotusta eikä 27 §:n mukaista vähennystä.

22 §

Jos eläke alkaa myöhemmin kuin 14 §:ssä säädetyn eläkeiän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta, korotetaan 27 §:n mukaisesti yhteensovitettua eläkettä 0,6 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolla eläkkeen alkaminen lykkääntyy.

Jos eläke myönnetään 14 §:n 3 momentin mukaisesti varhennettuna, eläkettä vähennetään 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkettä maksetaan ennen 14 §:ssä tarkoitettua eläkeiän täyttämiskuukautta seuraa-

van kalenterikuukauden alkua. Vähennys lasketaan 27 §:n mukaisesti yhteensovitetusta eläkkeestä, joka vakuutetulle on karttunut eläkkeen alkamisajankohtaan mennessä. Jos tällöin työsuhde, jonka perusteella myönnettävää eläkettä ei ole varhennettu, päättyy ennen eläkeiän täyttämistä, mainitusta työsuhteesta karttunut eläke lisätään vanhuuseläkkeeseen siten muutettuna, että se vastaa sitä ikää, joka vakuutetulla on tästä myönnettävän eläkkeen alkamisajankohtana.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2000.

Tätä lakia sovelletaan sellaisiin eläkkeisiin, joissa eläketapahtuma sattuu tämän lain tulla voimaan.

Tämän lain 3 a §:n 1 momentin 2 kohtaa sovellettaessa otetaan huomioon ne työttömyyseläkkeet, jotka on myönnetty soveltaen tämän lain 15 e §:n 3 momentin toista virkettä.

Sen estämättä, mitä 15 §:n 5 momentissa säädetään yksilöllisen varhaiseläkkeen alaikärajaista, vuonna 1943 tai sitä ennen syntynyt työntekijä säilyttää oikeuden saada yksilöllistä varhaiseläkettä 58 vuotta täytettyään.

Sen estämättä, mitä 2 momentissa säädetään, tämän lain 15 e §:n 1 momenttia sovelletaan myös sellaisiin työttömyyseläkkeisiin, joissa eläketapahtuma on sattunut ennen tämän lain voimaantuloa. Jos työntekijällä ei ole ollut oikeutta työttömyyseläkkeeseen sen vuoksi, että hän ei ole täyttänyt merimieseläkelain 15 e §:n 1 momentin 1 kohdan mukaista edellytystä sellaisena kuin se on tämän lain voimaan tullessa, eläke myönnetään hakemuksesta tämän lain sekä muilta osin tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden merimieseläkelain säännösten mukaisesti hakemista seuraavan kuukauden alusta, kuitenkin aikaisintaan tämän lain voimaantulosta alkaen. Jos mainittu hakemus tehdään kuukauden kuluessa lain voimaantulosta, työttömyyseläke myönnetään lain voimaantulosta alkaen.

Vuonna 1944 tai sitä ennen syntyneeseen työntekijään, jolla on tämän lain voimaan tullessa oikeus työttömyysturvalain mukaiseen päivärahaan tai työvoimapolitiisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain mukaiseen koulutustukeen taikka jolle vuonna 1999 on maksettu työttömyyspäivärahaa tai koulutustukea yhteensä vähintään sadalta päivältä,

sovelletaan kuitenkin edelleen merimieseläkelain 15 e §:n 3 momenttia sellaisena kuin se on tämän lain voimaan tullessa. Sama koskee sellaista 55 vuotta täyttäneen työttömän työllistymisedellytysten parantamisesta annetun lain 1 §:ssä tarkoitettua työntekijää, joka on mainitussa laissa tarkoitettussa työ- tai virkasuhteessa tämän lain voimaan tullessa. Tätä momenttia sovellettaessa työntekijällä katsotaan olevan oikeus päivärahaan myös:

1) työttömyysturvalain 12 §:ssä tarkoitettuna omavastuuajana ja 1 päivänä tammi-kuuta 2000;

2) aikana, jona työntekijällä ei ole oikeutta työttömyyspäivärahaan työttömyysturvalain 16 §:n 4 momentissa tarkoitettua hyväksyttävän syyn perusteella;

3) aikana, jona työntekijällä ei ole oikeutta työttömyyspäivärahaan sen vuoksi, että hän on saanut työnantajalta työttömyysturvalain 5 §:n 1 momentin 13 kohdassa tarkoitettua muuta taloudellista etuutta kuin irtisanomisajan palkkaa tai sitä vastaavaa korvausta edellyttäen, että sanottua etuutta koskeva sopimus on tehty ennen 1 päivää elokuuta 1999; tai

4) aikana, jona työntekijällä ei ole oikeutta työttömyyspäivärahaan sen vuoksi, että hän on saanut työnantajalta työttömyysturvalain 5 §:n 1 momentin 15 kohdassa tarkoitettua vuosiloma-ajan palkkaa tai lomakorvausta.

Mitä 6 momentissa säädetään, ei kuitenkaan sovelleta työntekijään, jolla on tämän lain voimaan tullessa oikeus mainitussa momentissa tarkoitettuun työttömyyspäivärahaan tai koulutustukeen 1 päivänä elokuuta 1999 tai sen jälkeen tapahtuneen irtisanoutumisen tai yli kuusi kuukautta jatkuneen työsuhteen irtisanomisen perusteella taikka sellaisen lomautuksen perusteella, joka alkaa mainittuna päivänä tai sen jälkeen. Jos kuitenkin mainittuna päivänä tai sen jälkeen irtisanoutuneelle, irtisanotulle tai lomautetulle työntekijälle on maksettu ennen tämän työsuhteen päättymistä tai lomautuksen alkamista vuoden 1999 aikana työttömyyspäivärahaa tai koulutustukea yhteensä vähintään sadalta päivältä, häneen sovelletaan, mitä 6 momentissa säädetään.

Tämän lain 22 §:n 1 ja 2 momenttia sovelletaan eläkkeeseen, joka alkaa tämän lain tullessa voimaan tai sen jälkeen. Jos työntekijä on täyttänyt merimieseläkelain 14 §:ssä säädetyn eläkeiän ennen lain voimaantuloa, sovelletaan merimieseläkelain 22 §:n 1 mo-

menttia, sellaisena kuin se on tämän lain voimaan tullessa, lain voimaantuloa edeltävään aikaan.

Tämän lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin voidaan ryhtyä jo ennen lain voimaantuloa.

L a k i

ikäntyvien työntekijöiden osa-aikatyö- ja osa-aikaeläkejärjestelystä annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan ikääntyvien työntekijöiden osa-aikatyö- ja osa-aikaeläkejärjestelystä 27 päivänä maaliskuuta 1998 annetun lain (227/1998) 3 §:n 1 momentti seuraavasti:

3 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1998 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 2002.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
mikuuta 2000.

L a k i

55 vuotta täyttäneen työttömän työllistymisedellytysten parantamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 55 vuotta täyttäneen työttömän työllistymisedellytysten parantamisesta 18 päivänä kesäkuuta 1998 annetun lain (455/1998) 3 §:n 3 momentti, sekä

muutetaan 1 §:n 1 momentin 4 kohta, 2 § ja 3 §:n 1 momentti seuraavasti:

1 §

Sen estämättä, mitä työntekijäin eläkelain (395/1961) 6 a ja 6 b §:ssä, lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain (134/1962) 7 ja 7 a §:ssä, merimieseläkelain (72/1956) 12 a ja 12 b §:ssä ja valtion eläkelain (280/1966) 5 a ja 5 b §:ssä säädetään sekä kunnallisen eläkelaitoksen eläkesäännön 4 §:n 4—8 momentissa ja 4 a §:ssä määrä-

tään, tulevaa aikaa ei lueta eläkkeeseen oikeuttavaksi enintään kymmenen kuukautta jatkuneen työ- tai virkasuhteen perusteella, jos

4) 1 kohdassa tarkoitettu enintään kymmenen kuukautta jatkunut työ- tai virkasuhde on alkanut 3 kohdassa tarkoitettun työttömyysajan jälkeen; lisäksi edellytetään, että

työsuhde on päättynyt aikaisintaan 30 päivän kesäkuuta 1998 jälkeen.

2 §

Oikeus 1 §:n 1 momentissa mainittujen lakien tai eläkesäännön kohdissa tarkoitettuun tulevaan aikaan määrätään 1 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuna työ- tai virkasuhteen alkaessa. Eläkettä laskettaessa tulevana aikana otetaan kuitenkin huomioon eläketapahtumasta vanhuuseläkeiän täyttämiseen jäljellä oleva aika tai sitä vastaava ansio.

3 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1998.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2000.

Tätä lakia sovelletaan sellaisiin eläkkeisiin, joissa eläketapahtuma sattuu tämän lain tultua voimaan.

Laki

kansaneläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 8 päivänä kesäkuuta 1956 annetun kansaneläkelain (347/1956) 22 a §:n 10 momentti ja 31 a §:n 4 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1487/1995, ja *muutetaan* 20 §:n 1 momentin 2 kohdan c alakohta, 22 a §:n 1 momentin johdantokappale, 22 c §:n 1 momentti ja 2 momentin 2 kohta, 25 a §:n 1 ja 2 momentti, 26 §:n 2 momentti, 31 a §:n 3 momentti sekä 39 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 20 §:n 1 momentin 2 kohdan c alakohta laissa 837/1998, 22 a §:n 1 momentin johdantokappale laissa 564/1993, 22 c §:n 1 momentti viimeksi mainitussa laissa ja laissa 1548/1993, 22 c §:n 2 momentin 2 kohta ja 31 a §:n 3 momentti laissa 53/1985, 25 a §:n 1 ja 2 momentti sekä 26 §:n 2 momentti laissa 979/1996 sekä 39 §:n 1 momentti laissa 214/1991, sekä

lisätään 22 c §:ään, sellaisena kuin se on mainituissa laeissa 53/1985, 564 ja 1548/1993, uusi 3 momentti, seuraavasti:

20 §

Kansaneläkkeenä maksetaan:

2) työkyvyttömyyseläkettä:

c) yksilöllisenä varhaiseläkkeenä 22 a §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa 60 mutta ei vielä 65 vuotta täyttäneelle vakuutetulle; tai

22 a §

Sen estämättä, mitä 22 §:ssä säädetään, 60 vuotta täyttäneellä vakuutetulla on oikeus saada työkyvyttömyyseläkettä yksilöllisenä varhaiseläkkeenä, jos hänen työkykynsä, huomioon ottaen sairaus, vika tai vamma, ikääntymiseen liittyvät tekijät, ammatissaolon pitkäaikaisuus, hänelle työstä aiheutunut rasittuneisuus ja kuluneisuus sekä työolosuhteet, on pysyvästi siinä määrin alentu-

nut, ettei hänen kohtuudella voida edellyttää enää jatkavan ansiotyötään. Eläkkeen saamisen edellytyksenä on lisäksi, että vakuutettu on joko lopettanut ansiotyön tai että hänen ansiotulonsa voidaan arvioida kuukaudessa työntekijäin eläkelain 1 §:n 1 momentin 2 kohdan perusteella sovellettavaa määrää pienemmäksi. Työn lopettamisen tai ansiotulojen vähentymisen tulee olla tapahtunut aikaisintaan 360 päivää ennen yksilölliseen varhaiseläkkeeseen tai työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa tarkoitettujen lakien mukaiseen osaeläkkeeseen oikeuttavan työkyvyttömyyden alkamista. Tällöin jätetään huomioon ottamatta päivät, joilta vakuutettu on saanut:

22 c §

Oikeus 20 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaiseen työttömyyseläkkeeseen on pitkäaikaisesti työttömällä vakuutetulla edellyttäen, että:

1) hän täyttää työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa mainituissa laeissa, eläkeohjesäännössä tai eläkesäännöissä taikka muussa vastaavassa laissa säädetyt työttömyyseläkkeen saamiseen vaadittavat työssäoloehdot;

2) hän esittää työttömyyskassan tai kansaneläkelaitoksen todistuksen siitä, ettei hänellä työttömyysurvalain 26 §:n 1 ja 2 momentin mukaan ole enää oikeutta työttömyysurvalain mukaiseen päivärahaan; ja että

3) hän esittää työvoimatoimiston todistuksen siitä, että hän on siellä työttömänä työnhakijana ja ettei hänelle voida osoittaa sellaista työtä, jonka vastaanottamisesta hän ei voi kieltäytyä menettämättä oikeuttaan työttömyysurvalain mukaiseen työttömyyspäivärahaan.

Työttömyyseläke myönnetään toistaiseksi. Työttömyyseläkettä ei kuitenkaan makseta:

2) kalenterikuukaudelta, jonka aikana eläkkeensaaja on ansiotyössä ansaiten vähintään työntekijäin eläkelain 1 §:n 1 momentin 2 kohdan perusteella sovellettavan määrän kaksinkertaisena kuukaudessa; eikä

Työttömyyseläke maksetaan sitä seuraavan kuukauden alusta, jonka aikana henkilö täyttää 1 momentissa tarkoitettua eläkkeen saamisen edellytykset. Jos henkilö on saanut 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua työvoima-

toimiston todistuksen myöhemmin kuin kuukauden kuluessa 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua päivärahastodistuksen antamisesta, eläke alkaa työvoimatoimiston todistuksen antamista seuraavan kuukauden alusta. Eläkettä ei kuitenkaan ilman erityistä syytä makseta takautuvasti pitemmältä kuin kuukauden ajalta ennen eläkkeen hakemista.

25 a §

Jos vanhuuseläke alkaa myöhemmin kuin 65 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta, sitä korotetaan 0,6 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolla eläkkeen alkaminen lykkääntyy. Tällöin ei kuitenkaan oteta huomioon kuukautta, jolta henkilöllä ei ole ollut oikeutta saada kansaneläkettä.

Jos kansaneläke myönnetään varhennettuna vanhuuseläkkeenä, sitä vähennetään 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolla eläke siirtyy maksettavaksi aikaisemmin kuin 65 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta.

26 §

Kansaneläkettä määrättäessä ei kuitenkaan oteta huomioon työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa mainitun lain, eläkesäännön tai eläkeohjesäännön mukaiseen eläkkeeseen sisältyvää lapsikorotusta, kuntoutuskorotusta eikä, jos vakuutettu on täyttänyt 65 vuotta 1 päivänä tammikuuta 1980 tai sen jälkeen, 65 vuoden iän täyttämisen jälkeiseen aikaan perustuvaa, eläkkeeseen suoritettua työntekijäin eläkelain 5 a §:n 1 momentissa tarkoitettua tai sitä vastaavaa korotusta. Saman lain 5 a §:n 2 momentissa tarkoitettu tai sitä vastaava vähennys otetaan kuitenkin tulona huomioon.

31 a §

Keskeytettyä työttömyyseläkettä ryhdytään hakemuksesta maksamaan uudestaan siitä lukien, kun vakuutetulla on oikeus saada eläkettä, ei kuitenkaan takautuvasti kuutta kuukautta pitemmältä ajalta ennen hakemusta eikä 22 c §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettua kieltäytymistä välittömästi seuranneelta kalenterikuukaudelta. Hakemukseen

on liitettävä 22 c §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettu työvoimatoimiston todistus. Jos kuitenkin keskeytetyn eläkkeen uudelleenmaksamista ei ole haettu yhden vuoden kuluessa, eläke katsotaan ilman eri päätöstä lakanneeksi keskeyttämisajankohdasta lukien.

39 §

Eläke maksetaan eläkeoikeuden syntymistä seuraavan kuukauden alusta, ei kuitenkaan ilman erityistä syytä pitemmältä kuin vuoden ajalta ennen eläkkeen hakemista. Samoin menetellään eläkkeen osaa tai korotusta maksettaessa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2000.

Sen estämättä, mitä tämän lain 20 ja 22 a §:ssä säädetään yksilöllisen varhaiseläkkeen alaikäraajasta, vuonna 1943 tai sitä ennen syntynyt henkilö säilyttää oikeuden saada yksilöllistä varhaiseläkettä 58 vuotta täytettyään.

Jos henkilöllä ei ole ollut oikeutta työttö-

myyseläkkeeseen ennen tämän lain voimaantuloa sen vuoksi, että hän ei ole täyttänyt kansaneläkelain tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen 22 c §:n 1 momentin 1 kohdan mukaista edellytystä, eläke myönnetään hakemuksesta hakemista seuraavan kuukauden alusta, kuitenkin aikaisintaan tämän lain voimaantulosta lukien. Jos hakemus tehdään kuukauden kuluessa lain voimaantulosta, työttömyyseläke myönnetään lain voimaantulosta lukien.

Tämän lain 25 a §:n 1 ja 2 momenttia sovelletaan eläkkeeseen, joka alkaa 1 päivänä tammikuuta 2000 tai sen jälkeen. Jos henkilö on täyttänyt 65 vuotta ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan kansaneläkelain 25 a §:n 1 momenttia, sellaisena kuin se on tämän lain voimaan tullessa, lain voimaantuloa edeltävään aikaan.

Tämän lain 26 §:n 2 momenttia sovellettaessa tuloksi luetaan myös työntekijäin eläkelain tämän lain voimaan tullessa voimassa olleessa 5 a §:n 3 momentissa tarkoitettu tai sitä vastaava vähennys.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Laki

perhe-eläkelain 15 b §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 17 päivänä tammikuuta 1969 annetun perhe-eläkelain (38/1969) 15 b §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1489/1995, seuraavasti:

15 b §

Vuositulolla tarkoitetaan sitä tosiasiallista tuloa, jota lesken voidaan kohtuullisen arvi-
on mukaan edellyttää jatkuvasti vuosittain
saavan, lisättynä kymmenellä prosentilla sii-
tä määrästä, jolla lesken omaisuuden arvo
ylittää 149 250 markkaa. Vuosituloa mää-
rättäessä otetaan kuitenkin tulona huomioon
työntekijäin eläkelain 5 a §:n 2 momentissa
tarkoitettu tai sitä vastaava vähennys.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tam-
mikuuta 2000.

Lakia sovellettaessa tuloksi luetaan myös
työntekijäin eläkelain tämän lain voimaan
tullessa voimassa olleessa 5 a §:n 3 momen-
tissa tarkoitettu tai sitä vastaava vähennys.

Laissa säädetty markkamäärä vastaa kan-
saneläkeindeksin sitä pistelukua, jonka mu-
kaan vuoden 1981 maaliskuussa maksettavi-
na olevien kansaneläkkeiden suuruus on las-
kettu.

Helsingissä 7 päivänä joulukuuta 1999
